

Vermeerderen van bolgewassen

Bloembollen kunnen op vele verschillende manieren worden vermeerderd. De bekendste is door zijbollen of klisters. Niet alleen is dit de meest bekende methode, maar ook de meest gebruikte. Toch is het niet altijd mogelijk terug te vallen op klisters om meerdere planten te verkrijgen. Sommige bolgewassen maken géén of weinig zijbollen, vandaar aandacht voor het vermeerderen van bloembollen door zaaien, delen van de bol en door bladstekken. Het gaat dan wel om die bolgewassen, die binnen in kamer of kas worden gekweekt.

Over zaaien zijn letterlijk hele handleidingen en hoofdstukken van boeken volgeschreven. De ene theorie is nog complexer dan de andere. Het hoeft niet altijd zo moeilijk te zijn, maar natuurlijk zijn er bolgewassen, die bijzondere aandacht vragen. Om bijvoorbeeld zaden van *Sandersonia aurantiaca* te laten kiemen, is geduld nodig, veel geduld. Met geluk, kiemen de zaden 14 maanden (!) na zaaien.

Net als bij het kweken van planten, zijn er wat betreft zaaien meerdere wegen, die naar Rome leiden en heeft zo'n beetje iedere liefhebber

een eigen methode. Het beste tijdstip om te zaaien is aan het begin van het groeiseizoen. Voor zomergroeiers betekent dit april en voor wintergroeiers oktober.

Groenblijvende planten kunnen het best in april worden gezaaid. Voor de samenstelling van het medium zijn verschillende mogelijkheden. Zo is er in de handel een speciale zaaigrond te krijgen. Zelf naar eigen inzicht en wensen een medium samenstellen kan ook met als meest bekende voor bloembollen potgrond vermengd met zand. Ook is een mengsel van potgrond met cocospeat mogelijk. Het meest belangrijke aspect van de grond moet zijn, dat deze niet te veel mag indrogen als het medium een tijd lang droog wordt gehouden. Droogt deze in, dan is het moeilijk de grond weer water te laten opnemen; hij klinkt in. Waarom is dit nu relevant? Het kan gebeuren, dat de zaden niet direct het eerste seizoen kiemen, dan is het raadzaam het potje met grond en al droog te bewaren tot het begin van volgend groeiseizoen en dan de grond gewoon weer nat maken.

Amaryllidaceae

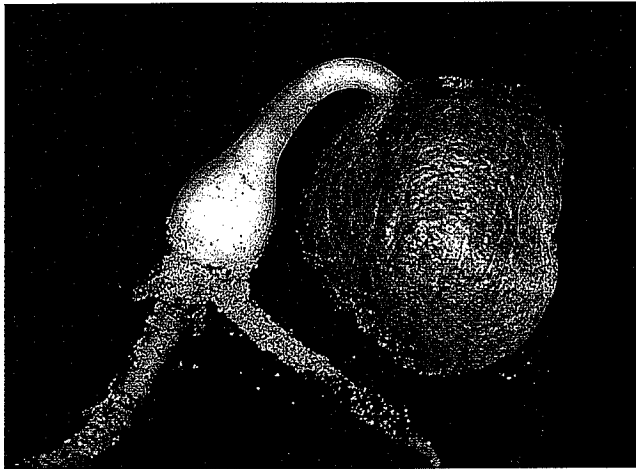
Bijzondere aandacht vragen de vertegenwoordigers van de familie der Amaryllidaceae, denk bijvoorbeeld aan *Clivia*, *Haemanthus*, *Boophone*, *Scadoxus*, *Nerine*, *Hippeastrum*, *Amaryllis* en *Crinum*. De zaden van deze Amaryllisachtigen verliezen hun kiemkracht als ze bewaard worden, nadat ze rijp zijn. Dit betekent, dat ze het best direct kunnen worden gezaaid, ook al is het dan het verkeerde moment van het jaar. Als je zaden in bijvoorbeeld Zuid-Afrika koopt, dan loop je ertegen aan dat je de zaden ontvangt in het

verkeerde seizoen. Zo komen zaden van zomergroeiers in het najaar binnen en die van wintergroeiers in het voorjaar. Een half jaar wachten voor ze te zaaien is een remedie. Het is evenwel mogelijk ze direct te zaaien. Bijna alle geslachten en soorten zullen kiemen en volwaardige planten ontwikkelen. Wel betekent deze manier van zaaien, dat de planten een lang eerste groeiseizoen hebben van bijna een jaar. Een positief punt is, dat op deze manier voortgebracht jong bolmateriaal vaak groter van omvang is, dan wanneer de planten aan het begin van hun groeiseizoen worden gezaaid.

parteren

Sommige bolgewassen vormen geen klisters en brengen in cultuur géén zaden voort. Dan is het mogelijk dergelijke soorten te vermeerderen door het delen van de bol. Dit houdt grofweg in dat het mes in de bol wordt gezet om deze te verdelen in parten. Hierbij wordt de bol van neus naar bodem in delen gesneden met in ieder deel een deel van de bodemplaats van de bol. Deze methode is in principe bruikbaar voor ieder bolgewas opgebouwd uit rokken of schubben, dus niet voor knollen en wortelstokken.

Stap voor stap zelf bollen parteren: neem aan het begin van de rustperiode een gezonde, voldoende grote bol en snijd deze in meerdere parten. Hoe groter de parten, des te kleiner de kans op uitdrogen; plant de parten of in de grond of in vochtig vermiculiet. Worden de boldelen direct in de grond geplant, dan blijven ze daar tot het begin van de volgende rustperiode. De boldelen in vermiculiet, worden na zo'n 12-13 weken eruit gehaald en in de grond geplant.

Crinum zaad met jonge bol, 21 maanden oud

Haemanthus albiflos zaad met jonge bol

In de periode na het delen van de bol, de eigenlijke rustperiode, zullen nieuwe bolletjes worden gevormd, die na vorming in rust gaan. Pas aan het begin van het groeiseizoen zullen ze uitlopen en hun bladeren boven de grond laten zien, het is de eigenlijke rustperiode van de bol, maak de grond daarom niet te nat en plaats de potten met de bollen bij een temperatuur, die overeenkomt met de overwintertemperatuur van de bol. Haal na afloop van het eerste groeiseizoen de bollen uit de grond, laat ze een tijdje drogen en verwijder de oude, verdroogde boldelen.

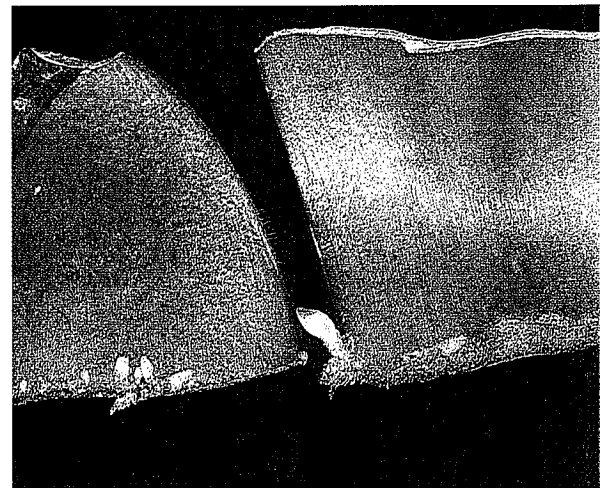
rokken

Het klinkt eenvoudig, maar na wat experimenteren is dat het ook. Deze techniek is toegepast bij onder andere *Narcissus*, *Iris*, *Galanthus*, *Eucomis*, *Galtonia*, *Crinum*,

Veltheimia, *Hippeastrum*, *Amaryllis*, *Lachenalia*, *Albuca* en *Ornithogalum*. Eigenlijk kan deze methode worden toegepast bij bijna alle bolgewassen, die zijn opgebouwd uit rokken.

bladstek

Minder drastisch is het vermeerderen van bolgewassen door bladstekken. Hierbij worden net volgroeide bladeren van de plant even boven de bol afgesneden. De bladstekken worden vervolgens met het onderste deel, zo'n centimeter, in de grond geplaat. Op of net boven het snijvlak zullen adventieve bollen worden gevormd. Het voordeel van bladstekken is, dat het een niet-destructieve methode is: je houdt de bol heel. Mocht het bladstekken mislukken, dan heb je tenminste de bol zelf nog.

Haemanthus albiflos bladstekken met adventieve bolletjes/planten

Galtonia part met bolletjes erop

Galtonia parten in vermiculiet

